

भक्त - कवि श्री हयाराम भार्गव कृत

भक्ति-पोषण

卐 मंगलाचरणे 卐

श्री गुरु वल्लभ देवने, हूं प्रथम करुं प्रणाम;
श्री विठ्ठल, श्री कृष्ण, श्रीयमुने महा पूरणे काम.

पू र्णुं का म हा मो ह र हा स,

अष्ट सभा पूरै उर वास;

शुभ मति द्यो अति परम पवित्र,

'भक्ति - सुपोषणु' गाछिं अरित्र...

सेवो श्री कृष्णु कृपाण...१

卐 सिद्धांत-सार 卐

सार वेद, षट् शास्त्रेणो, वारे वारे कथ्यो रे विचार;
इधनिपटना अर्थनो, शोधतां नीकण्यो सार.

नीकण्यो सार श्री कृष्णुनी भक्ति,

सत्संगमां करवी आसक्ति;

श्री - पू र्णु - पुरुषोत्तमने युग - अरण्ये,

सर्व सभर्षाने रहेंतुं शरण्ये...सेवो. २

नहि कोर्ष जेनी सभावडी, कोर्ष धृश न जेने शीश;
सर्व वस्तु ते थडी थर्ष, जे कोर्ष कडावे सर्वना अधीश.

सर्वाधीश वंदे सहु जेने,
 निगम 'नेति नेति' कहे छे तेने;
 शेष - महेश - विधि - श्री - अगम्य,
 तेने कहीअे पूरु पुरुषोत्तम...सेवो. ३

श्री पुरुषोत्तमने परहरी, जेतुं अन्य अमरे मन भाड़े;
 ते कामहुवा भणी मूडीने, महिषी पुत्रनुं पय होइ.

होइ गाय मूडी मूढ पाडो,
 तरस्थो गंगा-तीरे जोहे जाडो;
 तेम पूरु तए अवर आराधे,
 महैनत भाथे पडे कांठ न लाधे...सेवो. ४

राणी लरौंसा अन्यनो, न करे आश्रय अविनाश;
 हउछे अणिल दुःख वामवा, वणी श्रेय थवा मन आश.

आश करे तरवा हृदि - पूर,
 श्वाननुं हाथ अही लंगूर;

ते जेवो पामरो सागर पार,
 तरशे तेवो हरि-विभुष संसार...सेवो. ५

कोडी उपासन भलिननुं, जननुं ताअ मुद्रा सम जण्डा;
 रूपैयो सुर-सेवना, व्यूड कंथन महोर प्रमाण्डा.

कंथन महोर व्यूड, हरि हीरो,
 ओम अंश अंशी समजी रडो;
 सर्व ओ द्रव्य हीराथी थाय,
 हीरो कोठ अे कुर्यो नव कडेवाय...सेवो. ६

जगत वृक्ष, तेहनूं भूण हरि, भूण पोषे वृक्ष पोषाय;
 प्रति शाभा जण सिंघिचे, तेथी तरुवर तृप्ति न थाय.
 तृप्ति न थाय, वृथा अम पडोव्हे,
 समजणु आवे त्यारे पछी शेव्हे;
 भुण द्वारा सहु धंद्रिय सतोषे,
 भोजन अंगे लेष्युं कोधने न पोषे...सेवा. ७

जुआ स्वभाव श्री कृष्णनो, जनना अवगुणु पणु गुणु जणु;
 अचणुं पडे अन्य हेवने, सामुं दुःख हे शत्रु प्रमाणे.
 प्रमाणु नहि, कृण हे तोडे जय,
 हरिनुं आप्युं कही नाश न थाय;
 अमर अल्प वर, अधिक प्रयत्न,
 प्रणु कोडी सादे हे रत्न...सेवा. ८

卐 भक्ति 卐

वेडु पीडनां जे तेज नीकणे, जण मध्येजे नवनीत होय;
 मृग जगधी जे तृपा टणे तोय, हरि भक्ति विना सद्र न होय.
 न होय सद्र हरि विना कदापि,
 असय न हरि विना के शके आपी;
 दुं नथी कहेनो चोकारे छे वेद,
 समरे श्री कृष्णु, टणे सहु जेद...सेवा. ९

मंत्राचीन सुदु हेवना, यामे विराट पणु वश थाय;
 ज्ञानी अक्षरने जर्क मणे, पणु पुरुषोत्तम प्रेमे पमाय.
 प्रेम भक्ति - वश पूर्णानंद,
 जे न पडे, अन्य साधन इंद;

श्रीसुभे साध्युं गीता मांछ,
न मानो तो जे जे त्यांय...सेवो. १०

卐 नवधा भक्ति 卐

अवळ, कीर्तन श्री कृष्णनुं, स्मरण, सेवन, अर्चन;
वंदन, दासत्व, सभ्यता, वणी आत्म-निवेदन.

आत्म-निवेदन नवधा कडिये,
प्रेम-लक्षणा दशमी लडिये;
जे भक्ति सहु साधन-ताज,
जे पामे वरा थाय मजराज...सेवो. ११

अवळ परीक्षित, शुक करी कीर्तन, स्मरण करी प्रह्लाद;
श्री सेवन, पूजन पृथु, वंदन अहूर आह्लाद.

आह्लाद मान्यो, कपीश किंकरता,
सभ्यता - भक्ति सुभद्रा - भर्ता;
आत्म-निवेदन जलिये डीधी,
गोपीजने प्रेम लक्षणा डीधी...सेवो. १२

卐 अवळ भक्ति 卐

नाम केशवनुं कर्मां पडतां सहु थाय पवित्र;
शरद ऋतुना संगथी, जेम निर्माण नीर विचित्र.

विचित्र जण तेम जति रे जण्यो,
सर्व शुचि सुध नामे प्रभाण्यो;
शुद्ध सुवर्ण जेवुं अग्निथी थाय,
मांजे आपे तेवो मेव न जय...सेवो. १३

卐 કીર્તન ભક્તિ 卐

નામ કીર્તન શ્રીકૃષ્ણનું, કળિમાં સહુ સાધન તાજ;
ભવસાગર તરવા તણી, સહુને એ સુખ પથ પાજ.

પાજ પ્રગટ, શ્રમ નહિ, ઘણું સહેલું,

દામ વિના ફળ થાય સહુ પહેલું;

સર્વ અવસ્થામાં ને સૌ ઠોર,

અધમ ઉત્તમ સૌને અધિકાર...સેવો. ૧૪

સતયુગે જે ફળ ધ્યાનથી, થાવું ત્રેતામાં વજ્રથી જેહ;

દ્વાપરે પૂજને પામતાં, સહુ કળિ હરિ-કીર્તને તેહ.

તે થકી (પણ) અધિક ફળ હરિ ગુણુ ગાતાં,

તો શું થયું તપ તીર્થમાં નાહાતાં ?

મણિ મળ્યો તે શોધે શીદ કોડી ?

ત્રિના વિશ્વાસે મૂઠ મરે દોડી...સેવો. ૧૫

કળિ રૂપી આશોચમાં, કોઈ કર્મનો નહિ અધિકાર;

અરે ન મુતક નામને, નિર્ભય નિત્ય કરિયે ઉચ્ચાર.

ઉચ્ચાર માત્રે અભય પદ આપે,

મુકળ પાપ સંતાપને કાપે;

વેદ શાસ્ત્ર સહુ પુરાણ પોકારે,

તો હરિ હરિ, તું શે' ના ઉચ્ચારે?...સેવો. ૧૬

નામે અચ્ચામલ ઉદ્ધર્યો, નામે તાર્યા શિવે બહુ પાપી;

અવગે નામે વાદમીક તર્યો, અર્ધે ગુણિકા ગતિ આપી.

આપી ગતિ ઇત્યાદિક બહુને,

જેણે જેણે આશ્રય કર્યો તે સહુને;

બે અક્ષરમાં બધોય સાર,

જેણે લલ્યો તે પામ્યો પાર...સેવો. ૧૭

સ્નેહ સહિત શ્રીકૃષ્ણનું, કથા કીર્તન જ્યાં નિત્ય થાય;
કોટિ તીર્થ આવી ત્યાં વસે, જેનું ભાગ્ય હોય તે નહાય.

નહાય તેમાં તે પવિત્ર પ્રમાણે,

તે વિના સર્વને સૂતકી જાણે;

જીવતાં શબ સરખા સહુ તેહ,

ભૂતલે બાર કર્યો ધરી દેહ...સેવો. ૧૮

卐 સ્મરણ ભક્તિ 卐

નરવર ઇષિ નંદલાલની, એવું ચિંતન કરે ચિત્ત માંધ;
માર સુકૃટ શિર તિલક કુંડળ, નકવેસર ચિત્તુક સાહાય.

સોહે કૌસ્તુભ સુક્રા વનમાળ,

કિં કિણ્ણી કર ગ્રાહી મુરલી રસાળ;

પીતાંબર કટિ મેખલા સોહે,

નેપુરનખશિખશું ઇષિ મન મોહે...સેવો. ૧૯

સોળ ચિહ્ન પદ-પંકજે, દક્ષિણે નવ, વામં સાત;
સ્વસ્તિક, અષ્ટકોણ, જંબુકેળ, યવ,

પવિ, ધ્વજ, ઊર્ધ્વરેખા વિખ્યાત.

ખ્યાતે અંકુશ, અંબુજ, મચ્છ, વ્યોમ,

કળશ, ઇન્દ્રધનુ ને અર્ધ સોમ;

ત્રિકોણ, ગોપદ, ખટ્વશ ધ્યાન.

નિત્ય કરે નિર્ભય - પદ - દ્વાન...સેવો. ૨૦

જેમ નટ-કૂંગ દોરમાં, પનિહારીની ખેડા માંહે;

ચિત્ત પરસ્પર જરતું, વળગ્યું રહે ત્યાંનું ત્યાંહે,
ત્યાંહાં તેમ ચિત્ત પ્રભુમાં નિત્ય દેવું,
સંસારમાં સાક્ષીવત્ રહેવું;
જગત જાણે જે એ છે જ'જાણી,
રાખે હૃદયે ત્રિકમશુ' તાળી...સેવો. ૨૧

કંસ, શિશુ પાળ, કૃષ્ણદિકે વૈરે - કામે સમર્થા શ્યામ;
એ વિના નાના ભાવથી, સ્મર્યે સર્થાં સર્વાનાં કામ.

કામ થયાં તુચ્છ ભાવે જ્યારે,
શુ' કહેવું સ્નેહે સ્મરે પછી ત્યારે ?

ચિત્ત અચળ જેતું કૃષ્ણમાં લાગ્યું,
તો ભવસંકટ સહુ તેનું ભાગ્યું...સેવો. ૨૨
અન્ય સાધને શ્રેય આપણું, પણ શ્રી હરિને શુ' મુખ ?
સેવામાં આનંદ ઉભયને, માટે ભજનાનંદ જ મુખ્ય.

મુખ્ય સેવન તે મુખી પ્રભુ કરવા,
લોક વેદના ભય નવ ધરવા;

પૂજા તે ચાલે શ્રુતિ પ્રમાણ,
સેવા તે જેમાં સ્નેહ બંધાણ...સેવો. ૨૩

એક વાર આપા જન્મમાં, જે શ્રી કૃષ્ણ-ચરણ સ્મરણ;
તો દર્શન યમહતનું, કહી સ્વપ્ને પણ નવ થાય.

થાય જે ભાવ સહિત નિત્ય, ધ્યાન,
તો પછી શુ' કહું ભાગ્યનું માન ?

હરિ ઉર નહિ તો તપે શુ' થાય ?
જે છે તો કરે કૃપા જલાય...સેવો. ૨૪

卐 પાદ-સેવન ભક્તિ 卐

આશુ' ઉરસ્થળ મૂકીને, રમા ચરણ-સેવા નવ ચૂકે;
હૃદય રહિત કદા હરિ કરે, પણ પદાશ્રિત નહિ મૂકે.

મૂકે ના આંધ્રિ છે ભક્તિ-નિવાસ,
માટે અવલંબે સહુ દાસ;
એ ભક્તિ છે અતિશે દુર્લભ,
પ્રાપ્તિ થયે સર્વે પદ સુલભ...સેવો. ૨૫

卐 અર્ચન ભક્તિ 卐

હરિ વ્યાપક લહી સર્વમાં, નવ આણુવો કોઈના દોષ;
મન-કર્મ-વચને જેમ બને તેમ, કરવો સર્વને સંતોષ.

સંતોષે પ્રાણી, પ્રભુ પ્રસન્ન,
તેથી સુખી પોએ હરિજન;
સઘળે દયા, એ પૂજા પ્રભુ કેરી,
દેહીને દૂભવે તે કૃષ્ણનો વેરી...સેવો. ૨૬

卐 વંદન ભક્તિ 卐

એકવાર પ્રણામ શ્રીકૃષ્ણને, જન્મ ધરી જેણે કીધો;
અશ્વમેધ દશ અવભૂચના, કૃણ પર પગ તેણે દીધો.

પગ દીધો શા માટે કહેવાય ?
યજ્ઞ કરે તોએ જન્મ તો થાય;
કૃષ્ણ પ્રણામીને નહિ દેહ,

મખથી અધિકતા એમાં એહ...સેવો. ૨૭

નમન કથુ' નંદલાલને, સ્નેહે મન-કર્મ-વચને જેણે;
ધર્મ-સાધન પૂર્ણ સહુ કર્યાં, નિશ્ચે જાણુએ તેણે.

તેણે કયું હરિ પદ અનુકૃળ,
 દુઃખ પાપનું ટાળ્યું મૂળ;
 દીન ભાવે કયું વંદન હરિને,
 તે જતની ગર્ભ ન આવે ફરીને...સેવો. ૨૮

卐 દાસ્ય ભક્તિ 卐

દાસપણમાં સૌભાગ્ય છે, પતિ પુરુષોત્તમ જેને માથે;
 ઘણી છતે વિધવાપણું, બ્રહ્મ જ્ઞાની માન્યું મન સાથે.

મન સાથે માને જે હું જ ભૂપ,
 જગત પૂજે જાણી રાણીનું રૂપ;
 પણ પતિ-સુખ સ્વપ્ને નહિ એને,
 એગે એ અથડાય છે શેને?...સેવો. ૨૯

દાસપણે જે આનંદ છે, તે નથી ભણથે જગદીશ;
 જ્ઞાનીનું મુખ એતું જાણજે, પાલ-આશે છેદાવે શીશ.

શીશ છેઘા પછી સુકુટ કયાં ધારે ?
 મહુ મૂર્ખ કોઈ મનમાં ન વિચારે;
 જળને તે શો જળ પાનનો સ્વાદ ?
 જન જુદો રહી પામે આહ્લાહ...સેવો. ૩૦

મુવ બ્રહ્મ ધાયે નહિ, ધાયે તો બ્રહ્માનંદ કો'ને;
 ભાજાપણું જ માનશો, તો જીવ ટળ્યો કહો શાને ?

જાને કહો 'ન્યારો નથી બ્રહ્મ નામી',
 કયમ બોલ્યો જનક સાયુજ્યતા પામી ?
 બોલે તે બીજે કહેવાય,
 હંશ્વર જીવ કહી નવ ધાય...સેવો. ૩૧

卐 સખ્ય ભક્તિ 卐

અહો ભાગ્ય - મહો ભાગ્ય, ધન્ય વ્રજ-જન પરમ પવિત્ર;
પૂર્ણ બ્રહ્મ સનાતન, પરમાનંદ થયા જેના મિત્ર.

મિત્ર થઈ સર્વે સુખ દીધું;
સર્વ ભાવે કારણ બહુ કીધું;
શેષ - મહેશ - વિધિ - શ્રી - અલભ્ય,
તે ફળ શ્રી ગોપીજન - લભ્ય...સેવો. ૩૨

卐 આત્મ-સમર્પણ ભક્તિ 卐

દેહ, પ્રાણ, ઇન્દ્રિય, અંતઃકરણ, ધર્મ, દારા, શુદ્ધ, ધન;
પુત્ર, આપ્ત, આત્મા સહ, સર્વે સમર્પ્યું જગજીવન.

જ ગ જીવનને, સર્વાત્મ ભાવે,
સેવા કરે સદા સહજ સ્વભાવે;
તે જ ગમે પ્રભુ જ્યમ સુખી થાય,
આત્મ નિવેદન એ કહેવાય...સેવો. ૩૩

સર્વ વસ્તુ છે શ્રી કૃષ્ણની, જેની છે તેને શું ન સમર્પે ?

આત્મા સહિત અર્પણ કરી, હરિદાસ થાની શીદ ડરપે ?

ડરપે છે કાળથી, રહે છે ભિચારે,

તેં પરતું માન્યું પોતાનું તે માટે;

જેથી બંધાયો તે વસ્તુ હે મૂકી.

તારી ન ભણીશ - રાહ એ ચૂકી...સેવો. ૩૪

卐 પ્રેમ લક્ષણા ભક્તિ-સ્નેહ અને એની ચાર અવસ્થા 卐

રૂપ, ગુણ, દ્રવ્ય, ત્રણ એ કારણ પ્રીત થવાનાં કહાવે;

એ ત્રણ વિકાર સહજ 'સ્નેહ' તે કૃષ્ણને ભાવે.

ભાવે, એ પ્રેમે વહાલો વશ થાય,
તેને મૂકી ક્ષણું દૂર ન જાય;
તે જને સુખ માન્યું મન એહ,
જ્યમ ત્યમ થાય સુખી પ્રભુ તેહ...સેવો. ૩૫

પ્રેમ, આસક્તિ. વ્યસન, એ ત્રણે રૂપ સ્નેહના લક્ષિયે;
ને ઉપર ચોથી તન્મયતા, તે થકી કાંઈ ન કહિયે.

કહિયે 'પ્રેમ' તું લક્ષણુ એહ,
જ્યારે મળે ત્યારે તેનો તે સ્નેહ;
વિયોગ થાય ત્યારે તપે તન,
ત્યાંનું ત્યાં વળગ્યું રહે મન...સેવો. ૩૬

એક વાર આખા દિવસમાં પણ, મળ્યા વિના ન રહેવાય;

જો ન મળે તો વિકળ થાય, 'આસક્તિ' એ કહેવાય.

કહેવાયે વ્યસન, આવું જ્યારે થાય,
આ મા સા મી હૃદય વીંધાય;

'તન્મયતા' તે મૃત્યુ સમાન,

આ ચારે આવે, આપે હરિદાન...સેવો. ૩૭

પ્રેમ-સમૂહો વળી, મૃગચ્ચિસ્મૃતિ અસિલાપ ઉદ્દેગ ચાર;

ચોત્રિ, પ્રસાપ, ઉન્માદ, ત્રણે 'આસક્તિ'ના પ્રકાર.

પ્રકાર 'વ્યસન' તણા એ કહિયે,

જડતા ને વળી મૂર્છા તે લહિયે;

'તન્મયતા' તું લક્ષણુ એક,

મૃત્યુ-સાદૃશ્ય, પણ મરણુ ન છેક...સેવો. ૩૮

ભક્તિજૂવો તો આહીરની, તેમાં અખળા અધમ અવતાર;
એ વેદાદિ નહોતી ભણી, નહોતો ઉત્તમ કર્મ અધિકાર.

અધિકાર વિણ એક પ્રેમ-પ્રતાપ,
ક્યાં આધીન શ્રી કૃષ્ણજી આપ;
તે ગોપી-પદરજ વંદે ઈશ,
'પ્રેમલક્ષણા' તે સહુને શીખ...સેવો. ૩૯

સેવા-સંગત હરિ ભક્તની, કરે 'પ્રેમ-ભક્તિ' ઉત્પન્ન;
તે કરે કૃતારથ એકલી, નવ જોઈએ કોઈ સાધન.

જોઈએ ન વય, વિદ્યા, વિત્ત, વર્ણ,
રૂપ, પરાક્રમ, પવિત્ર આચરણ;
કહેશે, જોયા નથી, કહો કિયે ઠામ ?

તો સુણો પ્રગટ બતાવું નામ...સેવો. ૪૦
ક્રુવજીને ક્યાં વય હતું ? ક્યાં હતું સુદામાને ધન;
કુબ્જાને રૂપ ક્યાં હતું ? ઉચ્ચસેનમાં શું પુરુષાતન ?

પુરુષાતન નોહોતું ઉચ્ચરાય,
મજને ક્યાં હતી બ્રહ્મવિદ્યાય ?
પાર્થીમાં ક્યાંથી શુભ આચરણ ?

કેવળ ભક્તિ પામ્યાં ગિરિધરણ...સેવો. ૪૧
દ્વાદશ ગુણ-સંયુક્ત છે, દ્વિજ પંડિત સરખો કોય;
પદ્મનાભ-પદ વિમુખ છે, તો તેથી સ્વપચ ભલેરો હોય.

શ્રીપચ ભલો જોઈને કૃષ્ણાસક્તિ,
મન - કર્મ - વચને કરે કૃષ્ણ ભક્તિ;

કુળ સહિત શ્રેય પામે તેહ,
 વિપ્ર શકે ન કરી શુચિ દેહ...સેવો. ૪૨

શ્રી કૃષ્ણની ભક્તિ અંક છે, બીજા સાધન સર્વે શુન્ય;
 અંક વિના સહુ અકેળ છે, સહુ શુન્ય શુન્ય દશ શુન્ય.
 દશ ગણ્યાં બિંદુ, આઠ અંક એક,
 અંક વિના સુની શુન્ય અનેક;
 ભક્તિ કરી તેણે સર્વ કાંઈ કીધું.
 ભક્તિ વિના સર્વ કાંઈ ન સીધું...સેવો. ૪૩

નગ ભૂપે ગોદાન કર્યાં કેટલાં? કાંઈ ગણતાં ન આવે પાર;
 એક દિવસ અણુ દોષ પડ્યો, કૃકલાશ થયો અવતાર.
 અવતાર અધમ, થઈ જગ હાંસી.
 ગોદાન - પુણ્ય ગયું ક્યાં નાસી ?
 દાન કર્યાં તોયે પામ્યો દુઃખ,
 શા માટે? જે હતો ભક્તિ-વિમુખ...સેવો. ૪૪

પ્રાચીન-બહિષ ભૂપતે, જુઓ કીધા વજ્ર અપાર;
 ત્રીં મખાંકિત સૌ કરી, તોહ કાંઈ ન દીઠો સાર.
 સાર ભાળ્યો, જે જે પશુ પાડ્યાં,
 તે તે રહ્યાં હણવા, નારદે દેખાડ્યાં;
 ભય દેખી લીધું સુર-ઋષિ શરણુ,
 ભક્તિ કરીને પામ્યો હરિ-ચરણુ...સેવો. ૪૫

ભક્તિ તારે ચાંડાળને, જેમાં એકો ન શુભ આચરણુ;
 તો શું કહેવું પછી તેહનું, ઉદ્ધારે અધમ અન્ય વણુ ?
 વણુ સર્વે ઉદ્ધારે જકત,

નીચ ઉંચ જે નિજ - આમકત;
 એક અંગ ભક્તિ ભદ્રદાય,
 આશ્ચર્ય શું પૂર્ણ શ્રેય થાય?...સેવો. ૪૬
 ભક્તિ નોકા તારે સર્વને, જે કો શરણે આવે શુચિ-પાપી;
 અન્ય સાધન દાર-તુંગિકા, મહે સભય તરે કો કદાપિ.
 તરે કદાપિ, ખચે કામાદિ ગ્રાહથી,
 સામર્થ્ય નહિ આણુ તારવા સાથી;
 વિબુધ વિચારી જુઓ નિજ મન,
 ભક્તિ ભલી કે સાધન અન્ય?...સેવો. ૪૭
 ભક્તિ મહિ, જ્ઞાન દીપ છે, ટાળે ઉભય ખરા અંધકાર;
 મહિ અભય, ધૃતિ અચળ છે, દીપકને નો ભય છે અપાર.
 અપાર ભય વાયુથી વામે,
 તૈલ - પાત્ર ભત્તી વણુ હય પામે;
 જ્ઞાન સભય તો અન્ય કોણુ માત્ર ?
 નિર્ભય ભક્તિ સકળ મુખ-પાત્ર...સેવો. ૪૮
 ભક્ત તે ભક્તિ સ્વરૂપ છે, તેને માયા ન પીડે લેશ;
 સ્ત્રી થકી સ્ત્રી મહોવાય નહિ, મોહ પામે પુરુષને વેશ.
 પુરુષ જ્ઞાન વેરાગ્ય ને યોગ,
 તેને પીડે અજ્ઞ - રૂપી રોગ;
 તે કારણુ બ્રહ્મ થાય છે તેહ,
 ભક્તને અચળ હરિશું સ્નેહ...સેવો. ૪૯
 નિરખે નેત્ર નંદલાલને, શ્રુતિ કથા, રટે મુખ નામ;
 નાસિકા સૂંબે પ્રેમશું, પ્રસાદી તુજસી પુખ્પ-દામ.

હામ ઘાણુ કરે, કર હરિ-સેવા,
દોડે ચરણ પ્રભુ-દર્શન લેવા;

મને ધ્યાન નટવર-છબિ શ્યામ,

સર્વાંગે કરે પ્રભુને હાંડ - પ્રણામ...સેવો. ૫૦

ભક્તિ વિના કેવળ કૃતિ કરે, તેને કૃળ પર લોકે ન થાય;

નહિંધર પવન ભક્ષી રહે, લુઓ મચ્છ તીર્થ જળ-હાય.

મીન તીર્થ, લીલ-મૃગ વન વાસી,

અંધ ગ્રહે હાંડ, કાસદ જાય કાશી;

સર્પ હાંડવત્, નટ સિદ્ધ-વેશ,

દરશ તપોધન, ભાવ ના લેશ...સેવો. ૫૧

卐 ભક્ત-મહિમા 卐

શ્રીકૃષ્ણ. શ્રીગુરુ, ભગવદી, એ ત્રણે એક સ્વરૂપ;

ત્રણ વારા જ્યમ સુરસરી, તેમાં ભેદ નહિ તદ્દીપ.

ભેદ નહિ, ત્રણુ નામ જ માત્ર,

બેતાં વિચારી દીસે એક જ ગાત્ર;

સ્નેહ વિવેકે સેવો, સરે અર્થ.

અવગુરુ અમૂલ્ય ખુઓ શિહ વ્યર્થ?...સેવો. ૫૨

સત્સંગ સર્વનો સાર છે, તેનો મૂક ન જાણે મર્મ;

અદીપ દીપ મળે થયો, દીપ સમતા મળી વણુ અમ.

અમ વિના શ્રીનાથ મિલાવે,

કદપતું કામ તે પલકે સરાવે;

જ્યમ નીચ નીર મળતાં ગંગે ગંગ,

એમ સમોવડ દે સત્સંગ...સેવો. ૫૩

લવ હરિ સંગીતા સંગના, સુખની સમતા નહિ કોય;
સ્વર્ગ તથા અપવર્ગનું, સુખ પણ સમાવડ નવ હોય.

નવ હોય સમતા મોક્ષાનંદ,

તો કયાં જન ઇચ્છત સુખ મંદ ?

આણુ - અનુભવીને આશ્ચર્ય થાય,

પણુ આણુ સંદેહ છે નહિ, રાય !... સેવો. ૫૪

ગંગાજી હરે પાપને, શશી તાપ હરે ગયે શરણુ;

દારિદ્ર્ય ટાળે સુરતરુ, મળી ત્રણ કરે ત્રણ હરણુ.

હરણુ કરે ત્રણ તે તત્કાળ,

મળતામાં હરિજન દયાળ;

જ્ઞાને તાપ હણે, દર્શને દોષ,

દૈન્ય ટાળે ઉપજાવી સંતોષ... સેવો. ૫૫

યોગ, યજ્ઞ, જપ, તપ, વ્રતો, બહુ કીધે કષ્ટ કર્મ;

જ્ઞાન, ધ્યાન, અતિ દાનથી, તીર્થ, આચરતાં ધર્મ.

ધર્મધ્યયન, વેદ, શાસ્ત્ર પુરાણ,

કોટિ સાધનથી ન પરમ કલ્યાણ;

શ્રેય નવ થાય ઉપાય અનેક,

વિના મહત્ પદ-રજ-અભિષેક... સેવો. ૫૬

હરિજન તે હરિ-રૂપ છે, તેને મૂરખ નિજ સમ જાણે;

બ્યમશશી સાગરમાં હતો, માન્યો મીને તે મીન પ્રમાણે.

મીન પ્રમાણે થયો નહિ સોમ,

મકર રહ્યું ભોમ ને તે વસ્યો વ્યોમ;

ત્યમ વૈષ્ણવ તે વૈકુંઠે જશે,

અધમ અહીંના અહીં અથડાશે... સેવો. ૫૭
 ચાર વર્ણમાં શ્રેષ્ઠ સર્વથી, બ્રાહ્મણ વર્ણ વિખ્યાત;
 તે સહુના પણ કહાવે શિરોમણિ, મોટા મુનિવર સાત.
 તે સાતે કરે ધ્રુવની પરિકરમા,
 ધ્રુવ સુત - ક્ષત્રી ને તે સુત બ્રહ્મા;
 વિષ્ણુધ, વિચાર કરો તમે એક,
 ભક્ત મોટા કે બ્રાહ્મણ - દેહ ?... સેવો. ૫૮
 બ્રહ્માદિક પ્રજા-ભક્તની, પદ-રજ વંદે ગુણ ધામ;
 દુર્વાસા ઋષિએ દીન થઈ, કર્યો અંબરીષને પ્રણામ.
 કર્યો પ્રણામ બ્યારે અથડાયા,
 વળી શબ્દી પદ - જળે દ્વિજ નાહ્યા;
 હરિજનથી મોડું નથી કોઈ,
 દૂભવે તે દુઃખ પામે, પત ખોય... સેવો. ૫૯
 સંત સેવે નારદ થયા, જુઓ દાસીસુત હરિમંત;
 તે સુર ઋષિના સંગથી, ટળી વ્યાસના ઉરની અગંત.
 અગત મટી, સમબંધે મર્મ,
 શ્રી ભાગવત રચ્યું છાંડીને કર્મ;
 કલેશ ટળે, કરે પ્રભુજન - પ્રીત,
 દૂભવેથી સાંતે સુકીત... સેવો. ૬૦
 યોગી તરે કદા એકલો, હરિજન તારે સહુ સંગી;
 સિદ્ધ ઉદાસી રહે સદા, હોય સંત સુંદર રસ રંગી,
 રંગે રસિક સેવે ગુણ ગાય,
 પોતે પિયે સુધા, સામાને પાય;

ભક્ત સ્નેહી સૌનું સારું કામ,
ધ્યાની સાથે કોઈનો નહિ કામ...સેવો. ૬૧

卐 કર્તવ્ય - નિરૂપણ 卐

સર્વ પ્રાણી ઉપર દયા, આણુવો નહિ કોઈનો દોષ;
વશ કરવી ઇન્દ્રિય સહુ, યથા લાભ સંતોષ.
સંતોષ ધરી વહવી સત્ય વાણી,
હૃદ આશ્રય-પ્રભુ દીનતા આણી;
દુષ્ટ સંગથી રહેવું દૂર,
વસવું સદા હરિજનની હજૂર...સેવો. ૬૨

દુષ્ટ સંગત તેને બાણિયે, જે ભુલાવે ભગવંત;
સ્નેહ કરાવે કૃષ્ણશું, તે તો કહિયે સાચા સંત.
સંત સાચા તેની સંગત કરિયે,
અસમર્પિત અન્યાશ્રયથી હરિયે;
'હું હરિનો' 'હરિ મારા નાથ',
એ નિશ્ચે કરવું મન સાથ...સેવો. ૬૩

અન્યાશ્રય અસમર્પિત, એ જે મારા દુસ્તર રોગ;
સર્વ વસ્તુ શ્રીનાથને અર્પી, ઉચ્છેદ કરવો ભોગ.
ભોગ કરવો હરિ-ભક્તાની સંગે,
એક જ શ્રી કૃષ્ણુ સેવવા રંગે;
હૃદ આશ્રય ગુરુ દેવનો ધરવો,
(તો) ગોવત્સ-પદવત્ ભવદ્ધિ તરવો...સેવો. ૬૪

ગુણની ઉપર ગુણુ કરે, એ તો રીત જગતમાં પ્રકાશ;
અવગુણુ સામે ગુણુ કરે, તે મોટા હરિના દાસ.

દાસ હોય સહુના સંતાડે,
 ગુણ હોય અલ્પ તે અધિક દેખાડે;
 સાગર-લાંછન વિષ શિવે પીધું,
 શશી-યશ પ્રગટ લલાટે દીધું...સેવો. ૬૫

નિર્ધનર વશ તેહને, જેનું ચિત્ત સદા પ્રભુ પાસ;
 હિત ઈચ્છે સહુ જગતનું, નવ ધરે કોઈની આશ.

આશ કરે એક શ્રી ગોપાળ,
 વ્યતીત કરે હરિ-સેવામાં કાળ;
 સેવે ગુરુનો લઈ ઉપદેશ,
 ધરિયે સાચો વૈષ્ણવનો વેશ...સેવો. ૬૬

卐 ગુરુદેવનું માહાત્મ્ય 卐

ધ્યાન મૂળ રૂપ શ્રી ગુરુ, પૂજનનું મૂળ ગુરુ-પાય;
 મંત્ર મૂળ ગુરુ-વાક્ય છે, મૂળ મોક્ષનું ગુરુ-કૃપાય.

ગુરુ કૃપા વાંછિત ફળ થાય,
 હરિ રૂઠે તો ગુરુ કરે સહાય;
 ગુરુ કોપે ક્યહું નહિ ઠેકાણું,
 અધિક આચાર્યથી કો નવ જાણું...સેવો. ૬૭

કાઠી ગુરુ તો વૃસિંહજી, કામી હોય તો કૃષ્ણ કહિયે;
 કાલ દાખે તો વામનજી, પણ હરિ સાચા એ લહિયે.

લહિયે એ પાખે દાખે જો કુકૃત્ય,
 તો પણ માનિયે એ થકી મત્ય;
 જોણે સોંપી આખ્યા જગદીશ,
 તેનો મણી સદા તે શિષ્ય...સેવો. ૬૮

ॐ अन्य शरणांगना प्रतापे ॐ

भोजन-वसननी चिंता करी, वैष्णवने न थावुं उदास;
विद्येभर पूरे विद्यने ते, कथम भूले निज दास ?

दास - आश पूरे सहु वधु - भाग्ये,

वधु कहे सदाय करे अनुरागे;

हरि भजतां कांठ नव रहे आभी,

नथी अलाह्या ओ अंतर्थाभी...सेवो. ६६

अजय युवमेहेरी जण वसे, पक्षिणी मुण रते हरिनाम;

पान-पान मोढे नव करे, छूटे मुण थकी सुंदर श्याम.

श्यामे विचारी क्युं तेडने मुण,

चरधु चरवा कर्थां भयूरनां मुण;

पूंछे वहन क्युं, डिटनी श्रीवा,

श्री हरि युक्ति करी जण पीवा...सेवो. ७०

अजगरने अनायास हरि, आपे व्याहार वनमां लावी;

सकरभारने साकर, सागर-भेटमां दे छे मिलावी.

मिलावे घातकने जण - स्वाती,

गिरि-शृंगे वृक्ष पोषे कोळ भाती;

स्त्री-स्तने पथ क्युं पोषवा जाण,

ते तुंने नहि लूले, भज गोपाण...सेवो. ७१

भक्त - मनोरथ सौ पूरे प्रभु, कठिन सरण गुरु नाना;

वेडना पूर्या तेनां नाम कहुं, तुं पुछेश कोडना कोडना.

काडान गया कुण्ठ - पति थावा,

पार्थ - पत्नी थया जण पावा;

પુરી પુત્ર થઈ અદ્વિતિની આરા,

પાંડવ - કાર્ય કર્યાં થઈ દાસ...સેવો. ૭૨

હીદાર ઉચ્ચસેનના, થયા દ્વારપાળ બલિ-ભૂપ;
નરસૈયાના આપતું શાહ કથુ', સેના માટે નાપિક-૩૫.

૩૫ - મહાર દામાળ સારુ,

નામાતું છાપરું છાચું ચારુ;

વારિ વહું ત્રિલોચન ઘેર,

મીરાં બાઈતું પીધું ઝેર...સેવો. ૭૩

કંઈકે રૂડું પ્રભુ જગતતું, તે ક્યમ કૂડું કરે નિજ દાસ?

જે કરશે હરિ તે ભલું તાહરું તું ધર દૂઠ વિશ્વાસ.

વિશ્વાસ રાખ, કલ્પના મૂક,

સેવા-સ્મરણુ માં નવ ચૂક;

નહિ મળે ફરી અવસર આવો.

હરિ ભણ લો મનુષ્યા દોહ લહાવો...સેવો. ૭૪

જો દુઃખ થાયે હરિ સેવતાં, તો તે સુખા સમું પ્રમાણુ;

વિષય ભોગવતાં સુખ છે, તે વિષ સરખું સર્વ જાણુ.

જાણુ જેમ ખસ ખણુતાં મીઠી,

દાણુ પછી આગ ઊઠે અંગીઠી;

ઓસક પીતાં કહુ તર્ત લાગે,

રોગ ગયા પછી આનંદ જાગે...સેવો. ૭૫

શ્રીગિરિવરધર સેવતાં, ભય રાખવો ભૂપતિ સમાન;

બાગક સમ વાત્સલ્ય ને, ધરવો સ્નેહ તો જર સમાન.

જર સમાન પ્રિય પ્રભુ લાગે,

તો દુઃખ જન્મ-જન્મનાં ભાગે;
પ્રેમ - પીયૂષ પીધું તે જાણે,
નથી સ્વાદ કોઈ એક પ્રમાણે...સેવો. ૭૬

卐 કર્તવ્ય-અકર્તવ્ય વિચાર 卐

જે પ્રતિકૂળ પ્રભુ સેવતાં, તેને તજિયે, ના વળગિયે વ્યર્થ;
જનની, જનક, પતિ, પુત્ર, ભ્રાત, ગુરુ છાંડવા જદપિ સમર્થ;
સમર્થ તાત ત્યજ્યો પ્રહ્લાદે,
ભરતે માત મૂકી હરિ સ્વાદે;
પતિ ઋષિ પત્ની, વિલીપણુ ભ્રાત,
ગુરુ ના ગણ્યા બલિએ સાક્ષાત...સેવો. ૭૭

卐 શરણુ-માહાત્મ્ય 卐

દેવ પિતૃ ને મનુષ્ય-ઋણુ, ત્યાં લગી માણસને કહેવાય;
જ્યાં લગી સર્વાત્મ-ભાવે, શ્રી કૃષ્ણને શરણુ ન જાય.

શરણુ ગયે સર્વે ઋણુ છૂટે,
ચિત્રગુપ્તનું લેખું તુટે;
કાલ કર્મનો ભય નહિ તેને,
શીશ ધણી સમર્થ હરિ જેને...સેવો. ૭૮

કર્તુ અકર્તુ અન્યથા કર્તુ, સમર્થ શ્રી હરિરાય;
ના થાવાનો કરે પદારથ, થાવાનું મટી જાય.
મટી ગયું જે વસિષ્ઠે વિચાર્યું,
તે ક્ષણે વન, જે સમે રાજ્ય ધાર્યું;
પ્રહાના સુત, એ ત્રિકાળના જ્ઞાની,
ધુત્તરાએ વચન, તેની પણ હાનિ...સેવો. ૭૯

સહુએ જીવનપતિ રાખશે, તેને હાલુશે શું બે જીવવાળો ?
તે જ પુરુષ બ્યારે મારશે, ત્યારે કોઈ નથી રખવાળો.

રખવાળો - રિપુ છે નહિ કોય,
સઘળી વસ્તુ શ્રી કૃષ્ણથી હોય;
કર્તા - હર્તા એક શ્રી વજરાય,

એના કર્યા વિના કાંઈ નવ થાય...સેવો. ૮૦

ક્યું થાય શ્રી કૃષ્ણતું, કોથી ઘટે વધે નહિ લેશ;
ને જ પ્રમાણે સુખ-દુઃખ લાભાલાભ, ન સંશય રેશ.

રેશ રહે નહિ તે સમે શુદ્ધિ,
જેવું હોનાર તેવી થાયે બુદ્ધિ;
થનાર તે સહેજે પણ થાય,

તું કર્તા નથી, શીઠ પરતાય?...સેવો. ૮૧

હરિ જન્મી, તું જન્મ છે, તેમ વાળે વળડે જ્યંમ;
કાષ્ટ પૂતળી તૃપ્ય કરે, સૂત્રધાર નથાવે ત્યંમ,

ત્યંમ વિધિ - નિષેધ સૌ હરિ - હાથે,
તું મિથ્યા તાણી લે શીઠ માથે ?
વિચાર, જો જીવનું ક્યું હોય,

તો દુઃખી જગતમાં થાય ન કોય...સેવો. ૮૨

એની સ્વના જોઈને, ઘણા મોહ ઉપજે છે મન;
ને ક્યાંમાં શી કમી હશે ? તું જોની વિચારી જન.

જન. પૂર્ણ મનોરથ થાશે તાહારો,
ઘાટે શું મોહ્યો ? તું જો ઘડનારો;
તેને મળ્યે પૂર્ણાનંદ થાશે,

ભવ વૈભવ તૃષ્ણા ટળી જશે...સેવો. ૮૩

કરવા પ્રસન્ન ચાહે પ્રભુને તો, અભિમાન અળગું નાખ;
શીઘ્ર ક્યા કેશવ તણી ઇચ્છે, તો તું દીનતા રાખ.

રાખ દીનતા એક જ કરીને,

કરવા કૃપા મન થાશે હરિને;

બોત્તેર કોટિએ સૃષ્ટિ' ન કામ,

દીનતા એક ખંધાયા દામ...સેવો. ૮૪

શિક્ષા બુદ્ધિ શાસ્ત્રામમાં, હરિ-સ્વરૂપને ધાતુ પ્રમાણે;
મનુષ્ય લાહે ગુરુ દેવને, જાતિ-ભાવ વૈષ્ણવમાં આણે.

આણે મહા પ્રસાદ મતિ-અમ,

હરિ ચરણોદકે પ્રીછે વન;

અન્ય વરણ સમ લાહે હરિ નામ,

ઇત્યાદિકનાં નરકમાં કામ...સેવો. ૮૫

નિગમ ચાર, ખટ્શાસ્ત્ર, અષ્ટાદશ પુરાણ, ચૌદ વિદ્યાય;
વ્યાકરણ નવ, ખત્રીશી (વળી) લક્ષણ, જણે ચાસક કળાય.

કળા, રાગ છત્રીશી ગાય,

વિશદ કીર્તિ ચકવતી રાય;

પણ નથી ભક્તિ જે નંદકુમાર,

તો સહુ ધૂળ મળ્યું ધિક્કાર...સેવો. ૮૬

શ્રમ કરી સહુ વિદ્યા ભણ્યો, મહા પંડિત કહાવ્યો જકત;
પણ તેનો સાર સમજ્યો નહિ, (જે) ન થયો ભગવદ્ ભક્ત.

ભક્તિ વિના શ્રમ અકળ સૌ સાર,

જ્યમ રાસભ વહે ચંદન-ભાર:

જ્યમ અહિ મણિ-ધુતિ મેળવે આહાર,
 ત્યમ તે ઉદર ભયુ', ધિક્કાર...સેવો. ૮૭
 નૃપશી મણિના પુર વિશે, રચુ' ચિંતામણિ મય ધામ;
 કદપ વૃક્ષની વાડ, ગાય ઘેર કામદુધા જેહનું નામ.
 કામદુધા, અક્ષય પાત્ર અતૂલ,
 નવ નિધિ, અષ્ટ મહા સિદ્ધિ અનુકૂલ;
 પણુ નથી વહલભ જે મળનાથ,
 તો એટલું મળ્યે ઘસવા હાથ...સેવો. ૮૮
 કૃષ્ણ કીર્તન નહિ કહ્યુંમાં, તે તો શવણુ રાહડા કહિયે;
 નિરખ્યા નહિ જેણે નેત્રે હરિ, કેકિ પિન્ધ ચાંદલા લહિયે.
 લહિયે દાદુર-જિહ્વા હરિ નવ ખોલે,
 કર-પદ સેવા રહિત શખ-તોલે;
 વૃક્ષ-જીવન શ્વાસ ધમણુ સમાન,
 ગ્રામ-શુકર સમ છે ખાન-પાન...સેવો. ૮૯
 જગ દર્પણુ જેનાર તું, સાહાસું દીસે જેહેણું તુજ પાસે;
 દુષ્ટને દુષ્ટ, સાધુને સાધુ, ભવ-આદર્શમાં ભાસે.
 ભાસે તે સૌ નિજમાં છે ભણો,
 દોષ રહિત દુનિયા પરમાણો;
 એહ વિવેકે જે રહેવાય,
 તો રાગ-દ્વેષ નવ કો થકી થાય...સેવો. ૯૦
 જીવ સર્વ હરિ-અંશ છે, તેનાં વિચિત્ર ભાંતિ સ્વભાવ;
 સર્વથી હળીમળી ચાલીયે, આ તો છે સંજોગ નદી નાવ.
 નાવ - તરંગ - નદી એમ ભણો,

કોથી ન બગાડ, બે દિનનો પ્રાહાણો;

સહુને સદા એક સ્થળ નથી રહેવું,

કદુક વચન માટે કોઈને ન કહેવું...સેવો. ૯૧

પ્રભુ પાસે કંઈ ના માગિયે, માગ્યે પસ્તાવો થાય;

ઉદાસી આવે નાથને, વેપાર સરીખું જણાય.

જણાય એહેવું માટે રખે જાયો !

સેવો શ્રી કૃષ્ણ ધરી સ્નેહ સાચો;

વણ માગ્યે સહુ આપે એ સ્વામી,

નથી અબલુયા અંતર્યામી...સેવો. ૯૨

દાસીના સુતના સૌ પિતા, રાણી - સુતનો તો એકજ રાય;

ભક્તિ અંશ શ્રી કૃષ્ણ જ સેવે, ને માયિક સર્વને ધાય.

ધાયે તો ચે કરે સહાય ન કોય,

કામ પડે ત્યારે અંતે રોય;

આવા ગમનમાં સદા અથડાય,

કો કાળે હરિ વિના ગત્ય ન થાય...સેવો. ૯૩

નાહાનો પદાર્થ મોટો દેખાડે, ને પાક્યાને દાખે કાચો;

ઉચ્ચ હોય તેને અણુ ખતાવે, ને ગુઠો મનાવે સાચો.

સાચો ભાસે એ જ માયાનું રૂપ,

એણે કીધા વશ રંક ને ભૂપ;

એણે જીત્યાનો છે એક ઉપાય,

સાચું શરણુ લઈ શ્રી વજરાય...સેવો. ૯૪

માયા છે ઘંટી, ખીલડો હરિ, તેમાં જીવ ચરાચર અત્ત;

જે પશુ તે પીસાય છે, તું બેની પ્રકટ લોચન.

લોચને જો, એક બચે છે તેહ,
ખીલ સમીપે, રહે છે જોહ;
જે આણુ ત્યાંથી ખર્યો કણ આધો,
તે તત્કાળ દળાવા લાગ્યો...સેવો. ૯૫

પરવારી સૌ કામથી, કોઈ મૃત્યુ ન પામ્યો જંત;
આ કીલું છે, આ કરવું છે, એમ કરતાં આવશે અંત.

અંત આવ્યો હરિ ક્યારે ગારો ?
ચેત ચેત નહિ તો પસ્તારો;
એ મરણુ નહિ આવે કાને કહીને,
થશે અંધારું ઓચિંતુ થઈને...સેવો. ૯૬

કેતર વચન તે માનવું, પૂર્વનું નહિ પ્રમાણુ;
છેલ્લું રચ્યું શ્રી ભાગવત, સૌ પહેલાં રચ્યાં અન્ય પુરાણુ.

પુરાણુ પૃથક્ પૃથક્ કર્યાં વ્યાસે,
તો ચે રહેતું ઉર ભરિયું ઉદાસે;
મર્મ ખતાવ્યો નારદ મિત્ર,
'સુખ થારો, રચો ભક્તિ-ચરિત્ર'...સેવો. ૯૭

૧૫, શાસ્ત્ર-ગીતિ.. ૧૫,

પૃષ્ઠ પથ - પ્રભુ શ્રી વલ્લભ કુળ, જઠએ તહેને શરણુ;
નામ નિવેદન-મર્યાદા ધરી, સેવિયે શ્રી ગિરિધરણુ.

શ્રી ગિરિધરણુ - ગુરુ - વૈષ્ણવ પ્યાર,
ઉદ્ધારે, ગતિ કરે માર્ગ અનુસાર;
મનુષ્ય જન્મનો એ છે સાર,
જે માને તે પામે પાર...સેવો. ૯૮

卐 અંથ-રચન-પ્રયોજન 卐

મહામંદ-મતિ છવ કલિના તે, સર્વશાસ્ત્ર ક્યાં ખાળે ?
માટે સકળ સિદ્ધાંત-સાર, શોધી કીધો છે ટોળે.

ટોળે કરાવ્યો પ્રભુ મતિ દીધી,
નિજજન જાણીને કરુણા કીધી;

‘ભક્તિ પોપણ’ ધર્મુ અંથનું નામ,

કથે, સુણે, સરે સર્વનાં કામ...સેવો. ૯૯

卐 ફલ-શ્રુતિ 卐

એકસો ને એક ચંદ્રાવલાં, આ અંથ તણા છે સાર;
પ્રતિ પદ શુભ સિદ્ધાંત ભર્મુ છે, વાંચીને કરજે વિચાર.

વિચારતાં વલ્લભ હરિ થાશે,

સર્વ કલેશ સમૂળા જરે;

આચરણ કરતાં આનંદની હેલી,

ભક્તિ શ્રી કૃષ્ણની કરજે બહેલી...સેવો. ૧૦૦

卐 કવિની આજ્ઞા 卐

મહા નદી શ્રી નર્મદા-તટે, ચંડી-પુરી મહા ધામ;

જ્ઞાતિ નાગર સાઠોદરા કિજ, ભટ ‘દયા શંકર’ નામ-

નામ વલ્લભી વૈષ્ણવ દાસ,

ગુરુ-પ્રતાપે કર્યા અંથ પ્રકાશ;

શીખે સાંભળે જે જન ગાય,

તેને મન-વાંછિત ફળ થાય...સેવો. ૧૦૧

(ભક્ત કવિ ‘શ્રી દયારામ ભાર્ગ’ કૃત ભક્તિ-પોપણ સમાપ્ત)